

Ongevallen die zich in België hebben voorgedaan bij de fabricatie, de berging en het vervoer van springstoffen

door Henri LEVARLET,

Eere-Hoofdingenieur-Directeur der Mijnen,
Honorair Hoofd van den Dienst der Springstoffen.

(*Samenvatting.*)

Dit opstel van den H. Levarlet is het vierde vervolg op eene chronologische opgave der ongevallen die zich in België hebben voorgedaan bij de fabricatie, de berging en het vervoer van springstoffen, verschenen achtereenvolgens in de tweede en derde aflevering van 1941 en de derde en vierde van 1942.

In de inleiding van zijn belangrijk werk, wijst de auteur er op dat dit noch een wetenschappelijke studie, noch een gewrocht zijner verbeelding is, maar wel een al te vaak tragisch overzicht van de ongevallen, waartoe de springstoffen in ons land aanleiding gegeven hebben ter gelegenheid van hun fabricatie, hun vervoer en hun bewaring; hij drukt zich verder uit als volgt :

« Opgemaakt volgens het archief van den dienst der springstoffen, ressorteerend onder het Mijnwezen, is deze opgave slechts volledig, voor zoover dit archief zelf volledig is; de onuitgegeven inlichtingen, welke industrieelen of openbare besturen mij zouden kunnen verstrekken, zullen met levendige belangstelling worden ontvangen.

De ettelijke ongevallen, welke zich in de oude Nederlanden hebben voorgedaan en waarmede ik mijn werk aanvang, wer-

den opgeteekend omdat ik ze toevallig bij mijn lezingen ontmoette; deze inleiding is natuurlijk zeer fragmentarisch; het zou nuttig zijn ze aan te vullen door verslagen van denzelfden aard, welke welwillende personen mij zouden kunnen bezorgen.

Uitzonderlijk slechts zal men hierna ongevallen aantreffen te wijten aan het gebruik van de springstoffen. Het gebruik blijft verreweg de voornaamste oorzaak der ongevallen verwekt door de springmiddelen, maar het valt buiten de bevoegdheid van den dienst der springstoffen.

Moge mijn werk de fabrikanten, de houders en de expediteurs van springstoffen interesseeren en waarschuwen en mij toelaten, na mijn opruststelling, in zekeren zin de rol de waakzaamheid voort te zetten, welke weleer het wezen van mijn opdracht was. »

Het werk begint met eenige gegevens over vier historische ontploffingen in de oude Nederlanden : den 7 Augustus 1546, in den Kruittoren te Mechelen; den 11 Juli 1554, in het klooster der Minderbroeders te Luxemburg; den 24 Juli 1680, in den Kruittoren te Heusen; den 7 Mei 1745, in de citadel te Doornik.

Daarna volgen, verdeeld over de tijdsspanne 1793-1830, 16 ongevallen, waarvan er verscheidene zich hebben voorgedaan ter gelegenheid van militaire transporten, verder, achtereenvolgens, de beschrijvingen van een veertigtal ontploffingen in den loop der jaren 1831 tot 1860, van bijna een zelfde aantal gedurende de periodes 1861 tot 1880 en 1881 tot 1890 en van ongeveer zeventig ongevallen verdeeld over de jaren 1891 tot 1900.

De opgave, gegeven in deze aflevering, is een toevoegsel aan deze der ongevallen van de jaren 1881 tot 1900 en bevat achtereenvolgens :

Den 3 Augustus 1883 : een bliksemslag in de dynamietfabriek te Balen;

Den 17 derzelfde maand : een ontploffing in het nitreerhuis van de zelfde fabriek;

In Januari en April 1886 : twee ontploffingen in dezelfde dynamietfabriek;

Den 28 Februari 1887 : ontploffing van een patronenmakerij in dezelfde fabriek;

Den 31 Augustus 1891 : brand der lithotritefabriek, te Stembert;

Den 14 Februari 1898 : ontvlaming in de neoclastitefabriek, te Jambes;

Den 27 October 1898 : ontploffing in de dynamietfabrieken, te Arendonck;

Den 7 April 1899 : ontploffing in het fort van Hoei;

Den 25 Februari 1900 : ontploffing van afvalzuren in de dynamietfabriek te Balen;

Den 31 Juli 1900 : ontploffing van een patronenmakerij in de fabriek, te Jambes.

